

## ***Резюме на основните елементи от ГСП от 2013г. на ТП ДГС БОЛЯРКА – ВЕЛИКО ТЪРНОВО***

### *индикатор 7.*

Горскостопанският план /ГСП/ на ТП ДГС Болярка е утвърден на 19.05.2014г. от Изпълнителния директор на ИАГ-София, важи за 10 годишен период и е изработен от лесоустройствена група при "Пролес - инженеринг" ООД, гр. София.

За картна основа са използвани цифровите модели на КВС, получени от ИАГ, от които е направено и разделянето на горите по собствености.

ГСП се състои от следните части:

1. Обяснителна записка /включваща Инвентаризация, Горскостопански план, План за дейностите по опазване от пожари и данни за Защитени зони по Директива Натура 2000 на горските територии и земеделските територии, придобили характеристика на гори на територията на ТП ДГС Болярка, разположени в общините Велико Търново, Павликени, Полски Тръмбеш и Сухиндол, област Велико Търново/;
2. Том 1А- Приложения;
3. Том 1Б – Кратки обяснителни записки по ГСУ;
4. Том 2 – Ловностопанско устройство;
5. Томове таксационни описания
6. Комплекти карти.

#### *а/ Цели на стопанисването*

Разработката е в резултат на извършените теренно-проучвателни работи през 2012 година, въз основа на които е изготвен нов горскостопански план на стопанството. Възрастта, която е показана в таксационните описания на всички насаждения, разположени на територията на ТП ДГС Болярка е определена към 31.12.2012 год.

В ГСП се разглеждат подробно факторите, които са оказали влияние при формирането на горските типове месторастения и влиянието им върху естествената растителност, както и върху създадените горски култури.

В резултат на изводите от състоянието на растителността и насажденията се дава и оценка на типовете горски месторастения и видовете подходящи за всеки тип месторастение за в бъдеще.

Целта на настоящия ГСП е с направения анализ на типовете месторастения и продуктивната им възможност, насоките на стопанисването на насажденията да бъдат такива, че да се осигури максимален производствен ефект, както по количество, така и по качество на добиваните сортименти. Наред с това с определянето на видовете подходящи за всеки тип месторастение в най-кратки срокове ще се увеличи продуктивността на гората от единица горска площ, ще се подобрят защитните, водоохранни, водорегулиращи, здравни и други специални функции на насажденията.

В горско-административно отношение ТП ДГС Болярка се числи към СИДП Габрово и е разположено в териториалния обхват за контрол на Регионална дирекция по горите (РДГ) Велико Търново.

ТП ДГС Болярка, като териториално поделение на Северноцентрално държавно предприятие, осъществява функциите на държавното предприятие в определения му обхват на дейност, а именно:

- изпълнение на горскостопанския план за горските територии – държавна собственост;

- изпълнение на ловностопанския план;
- изпълнение на поддържащи и/или възстановителни дейности в горски територии – държавна собственост, предвидени в плановете за управление на защитени територии;
- организиране и провеждане на мероприятия по защита на горските територии – държавна собственост;
- организиране и провеждане на противосерозийни мероприятия;
- поддържане разнообразието на екосистемите и опазване на биологичното разнообразие в тях;
- организиране и възлагане на проектирането и строителството в горите и земите в горските територии – държавна собственост;
- създаване на нови гори върху земеделски територии;
- опазване на горските територии – държавна собственост;
- предоставяне и извършване на обществени услуги.

То организира и провежда противопожарни мероприятия в горските територии.

Държавното горско стопанство извършва стопанисване и ползване на дивеча в дивечовъдните участъци в случаите и по реда, определени в Закона за лова и опазване на дивеча. Поддържа разнообразието на екосистемите и опазване на биологичното разнообразие в тях.

Държавното горско стопанство управлява горите от държавните горски територии, извършва организиране и провеждане на лесозащитни и противосерозийни мероприятия в тях.

То осъществява организиране и възлагане на проектирането и строителството в горите и земите в горските територии. Създава нови гори върху земеделски територии.

Държавното горско стопанство осъществява опазването на горските територии и опазване на дивеча и рибното богатство. То може да осъществява и други дейности, в т. ч. туристическа, рекламна и външнотърговска дейност.

*б/ описание на горските ресурси, екологичните ограничения, ползване и собственост на земите, социално-икономическите условия, както и профила на прилежащите територии*

Територията управлявана и стопанисвана от ТП ДГС “Болярка” се намира в централната част на Северна България и формира неправилна фигура, с дължина в посока север-юг около 80 км и изток-запад около 60 км.

Южната част на обекта заема част от Тревненския и Елено-Твърдишкия дял на Стара планина, средната част попада в Предбалкана, а северната е разположена в Дунавската равнина.

Горите са разположени в относително компактни масиви само в южната планинска част, като в Предбалкана се разкъсват от земеделски земи и навлизайки в Дунавската равнина образуват отделни острови, често незначителни по площ, разположени сред обработваеми земеделски земи.

Площта на ГТДС и респективно ГСЕ възлиза на 20214 ха, като залесената площ е 18394.7 ха. С най- голяма площ са нискостъблените гори, следвани от издънковите за превръщане в семенни.

Незалесената дървопроизводителна площ е 2.8% от общата, а недървопроизводителната- 6.0%. С най- голяма площ са поляните - 422.4 ха, следвани от просеките, скалите и нелесопригодните площи.

Цялата дървопроизводителна площ на държавното горско стопанство се намира в Мизийска горскорастителна област, а във вертикално отношение в следните пояси: Долен равнинно-хълмист и хълмисто предпланински пояс на дъбовите гори (0-600 m н.в.) и Среден планински пояс на горите от бук и иглолистни /600-1800 м.н.в./.

Лесистостта на Община Велико Търново е 31,6 % , на община Полски Тръмбеш е 9,2 %, на община Павликени е 9,2 % и на община Сухиндол е 29,6 %. **Общата лесистост в района на ТП ДГС Болярка е 20,0%.**

Разпределението на горските територии в района на ТП ДГС Болярка по видове собственост е представено в табл.1.1.

Таблица 1.1.

**Разпределение на общата площ на горските територии в ТП ДГС Болярка по видове собственост**

| общо                 |                 |              |
|----------------------|-----------------|--------------|
| вид собственост      | обща площ<br>ха | %            |
| Държавна собственост | 20214           | 51,3         |
| Общинска собственост | 4098            | 10,4         |
| Физически лица       | 14077           | 35,8         |
| Юридически лица      | 1013            | 2,5          |
| <b>Общо</b>          | <b>39402</b>    | <b>100.0</b> |

*в/ описание на лесоустройските и/или други системи за управление, базирани на екологията на въпросната гора и информация от инвентаризацията на ресурсите*

Горската растителност е представена от две основни групи насаждения:

**Естествени чисти и смесени издънкови насаждения** от келяв габър, цер, бук, акация, бял бор, зимен дъб, сребролистна липа, габър и др. като основен дървесен вид е келяв габър, който заема 16,6% от залесената площ на цялото стопанство. Издънковите акациеве насаждения са получени след изсичането на предишни акациеве култури.

**Изкуствени насаждения**

На територията на стопанството в резултат на залесителна дейност се стопанисват 3405,3 ха култури. Основният дървесен вид, използван при създаването на повечето от тях е белия и черния бор. Не е малък и делът на акациевите култури. В резултат от природните условия и човешката дейност в района на държавното горско стопанство се срещат още тополи, явор, ясен, червен дъб и други.

От храстовата растителност са разпространени обикновените глог, дряна, трънката, шипката, а особено в подпояса на равнинно-хълмистите дъбови гори големи площи са обрасли със смрадлика.

След провеждане на предвидените лесоустройски мероприятия, бъдещият състав на насажденията ще бъде по-устойчив биологически, с по-висока продуктивност и по-добри защитни и рекреационно-украшни функции.

*г/ ниво/обем на ползване от горски продукти и обосновка на избора на дървесните видове за добив*

Общият размер на ползуването от дървесина (стояща стъблена маса без клоно) за десетилетието е 409 755 куб.м или средно годишно-40 980 куб.м. Процентно ползуването се разпределя, както следва:

|                    |                        |
|--------------------|------------------------|
| от главни сечи     | 216 575 куб.м.- 52.9%  |
| от отгледни сечи   | 108 715 куб.м.- 26.5%  |
| от санитарни сечи  | 84 215 куб.м.- 20.6%   |
| от технически сечи | 250 куб.м.             |
| -----              |                        |
| всичко             | 409 755 куб.м.- 100.0% |

От планирания годишен добив лежаща маса, около 5590 куб.м. е от територията на временно недостъпните басейни. Същият следва да бъде приспаднат от общия размер на годишния добив до изграждането на камионни пътища за усвояване на материала в тези басейни.

При извеждане на сечите трябва да се прилага системен контрол от страна на стопанството, с цел повишаване качеството на добиваната дървесина, чрез добиване на предвидената в окомплектовката сортиментна структура.

Посочените добиви се отнасят общо за ползуването през десетилетието. Същите са в зависимост от комплектованите насаждения за сеч през съответната година.

*д/ осигуряване на наблюдения върху растежа и динамиката на гората*

Основния приоритет при управлението на горите е тяхното устойчиво стопанисване и ползване. Тук влизат както ползуването на горите и техните материални ресурси (основни и странични/специални ползвания), така и проблемите, свързани с опазването и организацията на дейностите в горите и взаимодействията между собственици, стопани и ползватели.

Основната цел е горите да се стопанисват устойчиво, като се използват щадящи горскодървесната растителност лесовъдски системи и практики, осигуряващи трайно задоволяване на нуждите на обществото от дървесни и недървесни ресурси.

В горите на ТП ДГС Болярка са проектирани следните видове сечи: възобновителни (съобразно възприетите турнуси по стопански класове), отгледни, санитарни.

Първостепенна задача при проектирането на възобновителните сечи е да се създадат условия за семенното възобновяване на насажденията в превръщателните стопански класове, увеличаване на продуктивността и подобряване на състоянието им и отглеждане на млади семенни дървета.

Проектираните отгледни сечи целят регулиране на състава, произхода и растежа на насаждението, селекция на дърветата, подобряване на защитните и рекреационни функции, подобряване на здравословното състояние и устойчивост на насажденията, съкращаване срока за производство на едра строителна дървесина, намаляване риска от пожари. Интензивността и повторемостта им е избрана в зависимост от състава, възрастта и състоянието на насажденията.

Санитарни сечи са проектирани при установяване на повреди в насажденията, причинени от биотични или абиотични фактори.

### **Възобновителни сечи**

Съобразно биологическите особености на дървесните видове, типовете месторастения, състоянието на насажденията, хода на възобновителния процес и целта

на стопанисването е предвидено да се водят следните видове възобновителни сечи: краткосрочно-постепенна, постепенно-котловинна и гола.

**Краткосрочно-постепенна сеч** е планирана в насаждения с пълнота 0,7-1,0, в които не е водена възобновителна сеч, както и в насаждения с пълнота 0,6 и надолу, в които е водена постепенна сеч и естественото възобновяване протича нормално. Тя се извежда с цел равномерно възобновяване на насажденията за период до 20 години и провежда на 2, 3 или 4 пъти наречени фази на сечта в следната последователност:

- подготвителна фаза се провежда в насаждения със склопеност 0.9-0.8
- осеменителна фаза се провежда за създаване на условия за поява на поници и развитие на подраст като склопеността се намалява до 0,5 – 0,6
- осветителна фаза се провежда при покритие над 50% на площта на насажденията с достатъчно количество подраст, като склопеността се намалява до 0,3 – 0,4 и се отсича до 40% от запаса
- окончателна фаза се провежда при склопеност на насажденията не по-голяма от 0,4 и покритие над 80% на площта с достатъчно укрепнал подраст.

През десетилетието на територията на ТП ДГС Болярка краткосрочно-постепенна сеч е планирано да се изведе на обща площ от 1332,1 ха, в т.ч. окончателна фаза на площ 71,3 ха.

**Постепенно-котловинна сеч** се прилага в дъбови или смесени с участие на тези видове насаждения, в които естествения възобновителен процес протича добре и наличния дъбов подраст е с обособен групов строеж. Залагат се котли, неравномерно по площта на насаждението, съобразно разположението и количеството на подраста, така че да се осигури естественото възобновяване на насажденията.

Проектирана е на площ от 397.0 ха, което е 11% от площта на всички възобновителни сечи. Тя е проектирана в насаждения от дъбовите и церови високостъблени и превръщателни стопански класове, както и в липови смесени с преобладание на липа насаждения.

**Групово-постепенна сеч** се прилага в чисти и смесени насаждения с налично естествено възобновяване от сенкоиздържливи (поне в млада възраст) видове, с групово разположение по площта. При липса на възобновяване и по-висока склопеност прозорците се залагат на един или два пъти.

Групово-постепенната сеч е предвидена в насаждения с обща площ 360.4 ха, което е 10 % от площта на всички възобновителни сечи.

Предвидена е в букови и габърви високостъблени и издънкови за превръщане насаждения, както и в смесени без преобладание насаждения, с групово възобновяване от бук или от бук и габър. Интензивността на сечта е 20-40 %, а склопеността на насажденията, в които е проектирана е в рамките- 0.5- 0.8.

**Гола сеч** е проектирана върху площ от 1468.7 ха. или 41% от площта на възобновителните сечи.

Тази сеч е предвидена в: трепетликови насаждения, чисти липови насаждения от стопански клас Липов средно и нискобонитетен, стопански класове келявгабър и нискоствъблен, акациев и тополови насаждения и култури, както и в стопански клас Церово-благунов средностъблен, където сечта е условно-гола (сеч за трансформация). Размерът на сечището е до 20 дка във всички случаи, с изключение на сечите в тополови и акациев гори.

Като голи сечи (санитарни голи сечи) са рекапитулирани и санитарните сечи с интензивност 100% в зрели насаждения.

**Технически сечи** са предвидени за направата на ловни просеки и дивечови ниви. Тези сечи не се рекапитулират като възобновителни сечи и не се третират като голи сечи съгласно Закона за горите от 2011 г.

Насажденията, предвидени за сечи с ловностопанска цел на територията на ТП ДГС Болярка са с обща площ 1.7 ха.

## **Отгледни сечи**

С цел регулиране състава на насажденията, повишаване на тяхната продуктивност и устойчивост, използване на естествения отпад, поддържане на добро санитарно състояние и съкращаване срока за производство на технически зряла дървесина, през следващото десетилетие е предвидено да се водят отгледни сечи в насаждения с обща площ 3820.6 ха. Заедно с това се постига и повишаване на защитните, водоохранни, здравно- украсни и други функции на гората.

**Отглеждане на подраста** е проектирано в насаждения, предвидени за окончателни фази и при извеждането на някои групово- постепенни сечи, където има опасност от увреждане на съществуващия подраст. Целта е да се осигури необходимото количество качествен подраст от целевите дървесни видове, като се изсичат дървесните и храстови видове заплашващи да заглушат ценните фиданки.

Предвидената за отглеждане на подраста удвоена площ за десетилетието възлиза на 295.6 ха.

**Осветление** е проектирано в насаждения и култури до 10 год. възраст, където младите екземпляри от желаните от стопанска или екологична гледна точка дървесни видове трябва да бъдат предпазени от заглушаване от спътници, подлес, храсти, жива почвена покривка и издънки. Така се регулира състава на насажденията още от тяхното създаване и се създават нормални условия за растеж и развитие на главните дървесни видове.

**Осветление на културата** е проектирано в култури, които ще бъдат създадени през ревизионния период, след изсичането на насаждения на възраст и с пълнота, предполагащи издънково възобновяване, потенциално опасно с оглед заглушаване на залесените фиданки.

Осветлението и осветлението на културата е предвидено да се извърши два пъти през десетилетието.

Повтаряемостта на осветленията и осветленията на културата се определя от стопанисващите органи, в зависимост от условията за всеки конкретен случай. Удвоената им площ е 311.4 ха.

Отглеждането на подраста, осветлението и осветлението на културата са проектирани само по площ, без да е предвиден материален добив от тях.

**Прочистка** е предвидено да се води в склопени насаждения и култури на възраст от 11 до 20 години включително.

В зависимост от функционалната категория, дървесния вид, пълнотата, схемата на създаване, бонитета, типа месторастене, изложението и наклона на терена, интензивността с която е проектирана тази сеч е от 10 до 20 % .

В насаждения, където има групи от акация, която е достигнала турнусна възраст, тази сеч е комбинирана с гола сеч за акацията.

Прочистките са без материален добив от семенните букови, дъбови и габърви дървета и от смърчовите и елови екземпляри, а във всички останали случаи, материален добив е начислен за останалите иглолистни, издънковите широколистни, както и за екземпляри от ива, трепетлика, бреза и липа и др. независимо от произхода им.

През десетилетието прочистки са проектирани на обща площ 309.8 ха.

Основната задача на тази отгледна сеч е регулирането на състава, произхода, пълнотата, качествената структура и здравословното състояние на дървостоя. Затова при извеждането на сечите е предвидено да се толерират стопански по- ценните видове като дъбове, бук и др. за сметка на габъра и цера, както и да се изсичат напълно келявия габър и мъждряна.

**Прореждане** е предвидено да се води в насаждения и култури на възраст 21-40 години включително (в буковите, дъбови и габърви високостъблени гори до 60 години включително).

Тази сеч е проектирана с интензивност от 10 до 25 % в зависимост от особеностите (дървесен вид, произход, пълнота, строеж, бонитет) на насажденията, изложенията и месторастенията.

В насаждения, където има групи от акация или трепетлика (в случай, че последната е достигнала турнусна възраст- 40 г) е предвидена и гола сеч за акацията или гола сеч за трепетликата (и съответно интензивността на прореждането е по-висока). При извеждането на сечите е предвидено да се толерират стопански по- ценните видове като дъбове, бук и др. за сметка на габъра, както и да се изсичат напълно келявия габър и мъждряна.

Целта на тази сеч е да се осигури прираста на дървостойте по височина и да се отгледат дървета с прави, добре окастрени стъбла и добре развити корони.

През десетилетието прорежданията ще се изведат в насаждения и култури с обща площ 1490.3 ха.

**Пробирка** е предвидено да се води в насаждения и култури на възраст над 40 години (в букови, габърви, дъбови и ясенови високостъблени над 60 г.).

Проектирана е на обща площ от 1388.6 ха.

Интензивността на пробирките ще бъде от 10 до 25 %. В насаждения, където има групи от акация или трепетлика тази сеч е комбинирана с гола сеч за акацията или гола сеч за трепетликата.

**Селекционна сеч** е предвидена в семепроизводствени насаждения на обща площ- 24.9 ха. Проектирана е с интензивност 10- 15%, като интензивността на сечта и подотделите, в които ще се извежда, са съгласувани с ГСС София.

### **Санитарни сечи**

Санитарна сеч е предвидена да се изведе в тези насаждения, санитарното състояние на които изисква извеждането на такава сеч. Интензивността и зависи от степента на повредите и е обикновено 10- 20%, но има и насаждения, както зрели, така и по- млади, в които е проектирано сечта да бъде с интензивност 100%. Санитарна сеч е предвидено да се изведе на обща площ от 1143.5 ха.

На места проектираната санитарна сеч е съчетана със сеч за оформяне на котли за залесяване с интензивност 20-40 %. Целта е да се оформят подходящи места за залесяване, с оглед повишаване пълнотата на насаждението.

С извеждането на санитарните сечи се цели почистването на насажденията от засъхнали, заболели или повредени дървета с цел подобряване на санитарното им състояние. Отпадъците след сечта да се изнасят извън сечището и да се изгарят.

*е/ природозащитна защита на базата на оценките на околната среда*

При планиране и преди извеждане на мероприятия се прави оценка на въздействието на дейностите върху околната среда, включително се определят мерки за намаляване на отрицателното въздействие. Дейностите се съобразяват с утвърдените програми, планове, горскостопански практики, доклад за ГВКС, както и с резултатите от мониторинга на биологичното разнообразие и ГВКС.

*ж/ планове за определяне и опазване на редки, застрашени и изчезващи видове и/или техните местообитания*

На територията на ТП ДГС Болярка се намират следните защитени природни обекти:

1. **Защитена местност “Главите”**, обявена със заповед № РД 510/12.07.2007г. на МОСВ.
2. **Защитена местност “Косово”**, обявена със заповед № РД-1318 от 27.12.2002 г. на МОСВ.
3. **Защитена местност “Река Веселина”**, обявена със заповед № РД-359 от 04.05.2012 г. на МОСВ.

На територията управлявана и стопанисвана от ТП ДГС „Болярка” попадат девет зони по Директива 92/43/ЕЕС (Директива за местообитанията):

| Код | Наименование на зоната |
|-----|------------------------|
|-----|------------------------|

|           |                     |
|-----------|---------------------|
| BG0000213 | Търновски височини  |
| BG0000216 | Емен                |
| BG0000275 | Язовир Стамболийски |
| BG0000233 | Студената река      |
| BG0000281 | Река Белица         |
| BG0000609 | Река Росица         |
| BG0000610 | Река Янтра          |
| BG0000282 | Дряновска река      |
| BG0000231 | Беленска гора       |

1. **Защитена зона “Търновски височини” BG0000213** - за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (Директива за Местообитанията) - обявена по Директива 92/43/ЕЕС, съгласно чл. 8, ал. 1, т. 2 от Закона за биологичното разнообразие с РМС № 122 от 02.03.2007 г. - с обща площ от **1425,5 ха.**
2. **Защитена зона “Емен” BG0000216** - за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (Директива за местообитанията), обявена по Директива 92/43/ЕЕС, съгласно чл. 8, ал. 1, т. 2 от Закона за биологичното разнообразие с РМС № 122 от 02.03.2007 г. - с обща площ от **221,4 ха.**
3. **Защитена зона “Беленска гора” BG0000231** - за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (Директива за местообитанията), обявена по Директива 92/43/ЕЕС, съгласно чл. 8, ал. 1, т. 2 от Закона за биологичното разнообразие с РМС № 122 от 02.03.2007 г. - с обща площ от **366,0 ха.**

4. **Защитена зона “Река Янтра” BG0000610** - за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (Директива за местообитанията), обявена по Директива 92/43/ЕЕС, съгласно чл. 8, ал. 1, т. 2 от Закона за биологичното разнообразие с РМС № 122 от 02.03.2007 г. - с обща площ от **293,8 ха.**
5. **Защитена зона “Река Росица” BG0000609** - за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (Директива за местообитанията), обявена по Директива 92/43/ЕЕС, съгласно чл. 8, ал. 1, т. 2 от Закона за биологичното разнообразие с РМС № 122 от 02.03.2007 г. - с обща площ от **94,7 ха.**
6. **Защитена зона “Река Белица” BG0000281** - за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (Директива за местообитанията), обявена по Директива 92/43/ЕЕС, съгласно чл. 8, ал. 1, т. 2 от Закона за биологичното разнообразие с РМС № 122 от 02.03.2007 г. - с обща площ от **193,2 ха.**
7. **Защитена зона “Студена река” BG0000233** - за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (Директива за местообитанията), обявена по Директива 92/43/ЕЕС, съгласно чл. 8, ал. 1, т. 2 от Закона за биологичното разнообразие с РМС № 122 от 02.03.2007 г. - с обща площ от **6,1 ха.**
8. **Защитена зона “Язовир Стамболийски” BG0000275** - за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (Директива за местообитанията), обявена по Директива 92/43/ЕЕС, съгласно чл. 8, ал. 1, т. 2 от Закона за биологичното разнообразие с РМС № 122 от 02.03.2007 г. - с обща площ от **658,2 ха.**
9. **Защитена зона “Дряновска река” BG0000282** - за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (Директива за местообитанията), обявена по Директива 92/43/ЕЕС, съгласно чл. 8, ал. 1, т. 2 от Закона за биологичното разнообразие с РМС № 122 от 02.03.2007 г. - с обща площ от **11,3 ха.**

Общата площ на всички **Защитени зони по Натура 2000**, разположени върху горските територии на ТП ДГС Болярка е **3270,2 ха, което представлява 16,2% от площта на стопанството.**

Стопанството има разработен Доклад за Гори с висока консервационна стойност, както и влезли в сила Заповеди на Директора на стопанството, свързани с прилагането на принципите на Стандарт за оценка на управлението на гори в България.

Целта на въвеждането на понятието Гори с висока консервационна стойност е да пренасочи дебатите по определянето на конкретни видове гори (напр. първична, вековна гора, и т.н.) или методи за дърводобив, съгласно съвременните схващания, като насочи вниманието към стойностите, които правят гората значима. Чрез определяне на тези ключови стойности и осигуряване на тяхното запазване или повишаване, става възможно вземането на рационални решения за стопанисването на горите, съвместими със запазването на важните екологични и социални стойности.

ГВКС притежават екологични и социални стойности като например уникално биоразнообразие, водоохранни и противоерозионни функции, представляват културно наследство или съхраняват археологически обекти. Там, където тези стойности са от

съществена необходимост или имат критично значение, гората представлява Гора с Висока Консервационна Стойност.

Процесът, свързан с ГВКС допълва планирането на политическо ниво - разработване на Национални Горски Програми, Натура 2000. Концепцията разчита на определяне на ВКС и последващото им стопанисване с цел запазване или повишаване на тези стойности. Тя носи допълнителни отговорности по стопанисването на горите. Прилагането на концепцията за ГВКС в процеса на горското планиране е гаранция за постигане на по-добро управление и защита.

Съгласно актуализиран Доклад за ГВКС на ТП ДГС Болярка на територията на стопанството са определени следните ГВКС:

- площ на гори с ВКС 1 – 8485,6 ha;
- площ на гори с ВКС 3 – 248,3 ha;
- площ на гори с ВКС 4 – 811,6 ha;
- площ на гори с ВКС 6 – 4,1 ha.

Общата площ на горите с ВКС на територията на стопанството е 9549,6 ha. Спазвайки принципите на Временния стандарт са определени и 5% от залесените горски територии, държавна собственост, без ползване, за запазване на биоразнообразието, а именно 1313,7 ha.

*з/ карти, обозначаващи горските ресурси, включително видове гори, водни течения и дренажи, отдели/подотдели, пътища, сечища, складове за дървесина и преработвателни мощности, защитени територии, уникални биологични или културни ресурси /ГВКС/, както и други планирани дейности*

Към изработения ГСП са приложени и следните карти:

- На планираните мероприятия;
- По видове собственост;
- За защита от пожари по класове на пожарна опасност;
- На защитените зони по ЗБР;
- На горите с ВКС;
- На листовете;
- На землищата;
- На ГСУ;
- На почвите;
- На геоложките формации;
- На защитените територии по ЗБР;
- На ловностопанските мероприятия;
- На ловностопанските райони.

*и/ описание и обосновка на ползваните различни техники и оборудване за дърводобив*

При правилно провеждане на лесокulturните и лесовъдски мероприятия ще се постигне по-пълно използване на съществуващите растежни условия за производство на дървесина. Едновременно с повишаване на продуктивността на гората се осигурява и подобряване на другите полезни функции на горските екосистеми.

Ползването на дървесина от горите се извършва, както за задоволяване нуждите на обществото, така и за подобряване състоянието на насажденията и осигуряване на устойчивото им развитие. При стопанисването им се спазва принципа за непрекъснатост, постоянство и неизчерпаемост на ползването. Ползването от горските територии по смисъла на закона представлява добива на дървесина и/или странични ползвания, както и разпореждането с тях.

Освен камералната работа по определяне обема на годишното ползване,

залегнало в годишния план за ползване по видове сечи, видове гори и дървесни видове, предшестващия подбор на подлежащите за сеч насаждения, дърводобивната дейност има важно, ако не и основно значение за икономическата дейност на стопанството. Това се допълва от факта, че дърводобива като дейност, заплащана от страна на горското стопанство от една страна, е и дейност извършвана от ползвателите в сектора, от друга. И за двете страни разходите за изпълнението ѝ трябва да са ниски, за да има възможност за по-висока печалба при последваща реализация на добитата дървесина. Дърводобивът се осъществява съгласно Наредба за условията и реда за възлагане изпълнението на дейности в горските територии-държавна и общинска собственост, както и за ползването на дървесина и недървесни продукти чрез възлагане на фирми изпълнители, регистрирани в публичния регистър на ИАГ. Тези фирми най-често участват и в покупката на добитата дървесина.

Съществена част от дърводобива е избора на технология на дърводобив. По своята същност технологията на дърводобива е цялостната организация, съвкупност от процеси, чрез които се получава краен продукт – дървесина.

Разработването на технологичен план на добив на дървесина, съдържа схема на разработване на сечището с разположение на гравитационни зони и полета, разположение на горскотранспортните пътища и временни складове, технологична схема, обхващаща първичната обработка на дървените материали със съответните операции /кастрене и разкрояване/, къде ще бъдат извършени – на сечището, на извозния път, на временния склад, извозът на дървените материали от сечището до временния склад, продължителност на периода за добив, организация на труда /работна група или бригада/.

Върху схемата на разработване на сечището оказват влияние наклона на терена, формата и размерите на сечището, характеристиката на насажденията с таксационните си данни /възраст, дървесен вид, вида на гората, среден диаметър, среден запас на ha/, а върху схемата - броя и вида на машините, броя работници, заети в дърводобива. Неизменно свързана с технологията на дърводобив е и последващото товарене, сортиране и рампирание на дървесината.

По-конкретно на територията на ТП ДГС Болярка условията за избор на технология на дърводобив, макар и осъществявана от фирми ползвателки са, стръмни и много стръмни – 46,1 % от площта, наклонени – 36,5% от площта и равни и полегати терени с процентно участие едва 17,4%, малка концентрация на сечта, често неправилна форма на сечището, с извозно разстояние 100-500 m, и при характеристика на насажденията – иглолистни гори, твърди широколистни дървесни видове – цер, благун, зимен дъб, обикновен габър, меки широколистни – сребролистна липа, вид на горите – иглолистни гори – 15,4%, издънкови за превръщане, широколистни високоствълбени, нискоствълбени – 32% от залесената площ на стопанството.

Технологичният вариант, който най-често се практикува е първичната обработка да се извършва в сечището /кастрене/ и разкрояване на временния склад, като извозът на цели стъбла до временния склад се осъществява със специализирана или приспособена техника. Използва се и технологичен вариант, при който кастренето и разкрояването се извършва в сечището, а сортиментите се транспортират до временния склад чрез специализирана техника или животинска тяга.

#### *к/ противопожарен план и карти на районите с повишен риск от пожари*

Горските територии на ТП ДГС Болярка представляват един противопожарен блок, за който са планирани необходимите противопожарни мероприятия. Противопожарните дялове са обособени от участъци с еднакъв клас на пожарна опасност и са нанесени на противопожарните стопански карти в мащаб 1:25000.

Възможните източници, от които би могла да възникне пожарна опасност за горските комплекси в района на ТП ДГС Болярка са разположените сред тях населени места, пресичащите ги шосета и пътища, биващите на туристи, пастири, горски работници и др.

Най-честите причини за възникване на пожари са следните:

- Изгаряне на треви и храсти при почистване на ливади и ниви, които граничат с гора;
- Изхвърляне на неизгасени клечки кибрит и фасове;
- Небрежно боравене с огън от работници, пастири, туристи;
- Техническа неизправност на машини и превозни средства, работещи в гората;
- Самозапалване на лесно запалими вещества и материали;
- Аварии на електрически далекопроводи, които минават над и в близост до горите;
- Самозапалване на сухи треви или дървета при природни явления (мълнии).

Противопожарните дялове са обособени от участъци с еднакъв клас на пожарна опасност и са нанесени на картите за защита от пожари в мащаб 1:25 000 със съответния цвят на класа на пожарна опасност. Класа на пожарна опасност на насажденията и останалите горски площи е определен според характеристиката на преобладаващите насажденията и степента на овлажняването на месторастенето .

Горите на територията на обекта се разпределят по класове на пожарна опасност както следва:

|                                        |             |        |
|----------------------------------------|-------------|--------|
| I клас (много голяма пожарна опасност) | 190.9 ха-   | 0.9 %  |
| II клас (голяма пожарна опасност)      | 1957.4 ха-  | 9.7 %  |
| III клас (средна пожарна опасност)     | 11118.5 ха- | 55.1 % |
| IV клас (ниска пожарна опасност)       | 6897.9 ха-  | 34.2 % |
| V клас (много ниска пожарна опасност)  | 23.2 ха-    | 0.1 %  |
| Пожаробезопасни площи                  | 0.9 ха      | -      |
| -----                                  |             |        |
| ВСИЧКО                                 | 20190.9 ха- | 100 %  |

Планираните противопожарни съоръжения и наличните изкуствени и естествени такива са нанесени върху картата на противопожарните мероприятия в М 1:25 000.

*и/ планове за мониторинг на прираста, възобновяването и динамиката на насажденията*

Мониторингът се извършва с цел идентифициране на наблюдаваните промени в условията на ресурсите по отношение на темповете на растеж, определяне на социално-икономическите аспекти, определяне влиянието на горскостопанските дейности върху измененията на околната среда. Изводите от мониторинга се вземат от утвърдени форми съгласно националното законодателство и утвърдени стандартни формуляри.

17.01.2017г.

Изготвил:

/инж.И.Найденев-зам.директор/